KUDZU

Zatiranje tujerodne invazivne rastlinske vrste kudzu v Strunjanu

Pripravil: Luka Kastelic
Naravovarstveni nadzornik

Februar 2019

Javni zavod Krajinski park Strunjan
Istituto pubblico Parco naturale Strugnano

Javni zavod Krajinski park Strunjan
Strunjan 152
6320 Portorož

Kazalo

1. Uvod.....2

2. Pregled stanja območja.....4

3. Odstranjevanje tujerodne invazivne rastlinske vrste kudzu.....6

3.1 Orodje, oprema in mehanizacija.....6
3.2 Čiščenje lokacije.....8
3.3 Odstranjevanje stebel.....9
3.4 Odstranjevanje koreninskega vratu.....10
3.5 Odvoz in zažig.....13
3.6 Označitev mesta izkopa in zavarovanje lokacije.....14

4. Zaključek.....15

1. Uvod

Dne 27.8.2019, smo s strani Ministrstva za okolje in prostor (v nadaljevanju Ministrstvo), prejeli informacijo, da je bilo »ob cesti pri Sv. Duhu in sicer med Strunjanom in Pacugom, prvič v Sloveniji odkrito rastišče invazivne tujerodne vrste kudzu (*Pueraria montana*). Informacijo je ministrstvo dobilo od izvajalcev projekta LIFE ARTEMIS. Rastlina se nahaja ob cesti, ki povezuje območje Salinere na parcelni številki 386, KO 2631 Portorož. Vrsto je našel Janez Kermavnar iz Gozdarskega inštituta Slovenije.

Vrsta je uvrščena na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo EU 1143/2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Države članice EU morajo ob zaznavi invazivnih tujerodnih vrst s seznama zagotoviti njihovo odstranitev oziroma obvladovanje« (Vir: Branka Tavzes, elektronsko sporočilo, 6.9.2018).

Ministrstvo je v torek 11. 9. 2018, organiziralo sestanek za hitro odzivanje na invazivno tujerodno rastlinsko vrsto kudzu. Predstavniki LIFE ARTEMIS in ostali deležniki so predstavili vrsto, plan zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja (ZOHO) ter metode odstranjevanja. Ogledali smo si lokacijo najdbe.

Izdelana so bila »Navodila za odstranitev invazivne tujerodne rastlinske vrste kudzu (*Pueraria montana var. lobata*) na območju Strunjana« (*Dr. Maarten de Groot, dr. Aleksander Marinšek - Gozdarski inštitut Slovenije, LIFE ARTEMIS in Jana Kus Veenvliet - Zavod Symbiosis, 12.10.2018*).

Fotografija 1: Lokacija rastline kudzu ob cesti. Luka Kastelic, (29.8.2018).

Fotografija 2: Lokacija žarišč. Luka Kastelic, (29.8.2018).

Fotografija 3: Kudzu je preraščal robinjo (*Robinia pseudoacacia*), Luka Kastelic,29.8.2018.

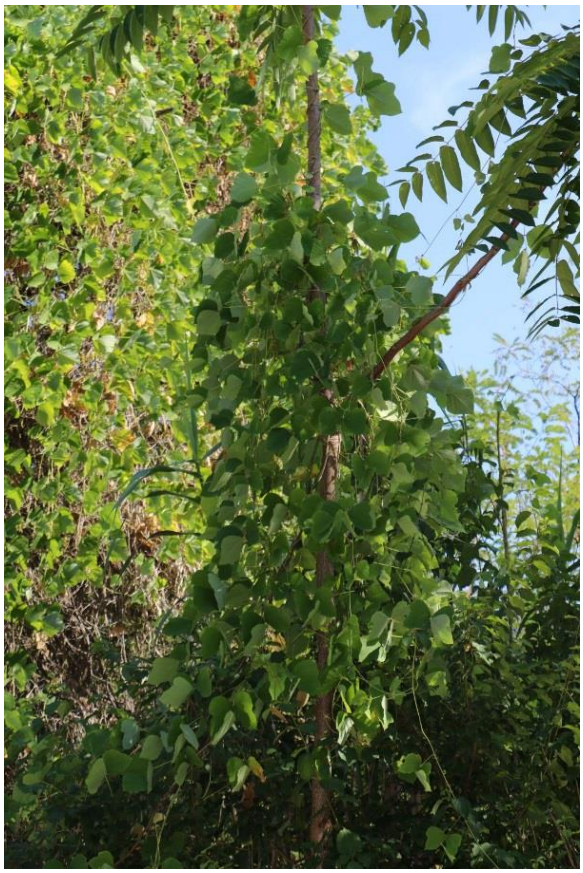

Fotografija 4: Kudzu je preraščal veliki pajesen (*Ailanthus altissima*), Luka Kastelic,29.8.2018.

Fotografija 5: Debelina stebla iz koreninskega vratu, obsega približno 40 cm, Luka Kastelic, 29.8.2018.

Fotografija 6: Tanjša stebla, Luka Kastelic, 29.8.2018.

2. Pregled stanja območja

V skladu z navodili za odstranitev invazivne tujerodne rastlinske vrste kudzu (*Pueraria montana*), je JZKPS izvedel pregled stanja območja.

Slika 1: Območje (radij 100 m) okrog najdbe kudzu v Strunjanu (Aleksander Marinšek - Gozdarski inštitut Slovenije, LIFE ARTEMIS in Jana Kus Veenvliet - Zavod Symbiosis, 2018, str. 2).

Dne 6.11.2018, je Luka Kastelic območje pregledal peš s hojo po poteh, ki so to omogočala. Uporabljena sta bila daljnogled in teleskop. V tem času so listi od rastline kudzu bili dobro vidno ločljivi od drugih rastlin. Pri pregledu radija 100 metrov, novih rastlin kudzu ni bilo zaznati.

Fotografija 7: Lokacija iz en od opazovalnih točk, Luka Kastelic, (6.11.2018).

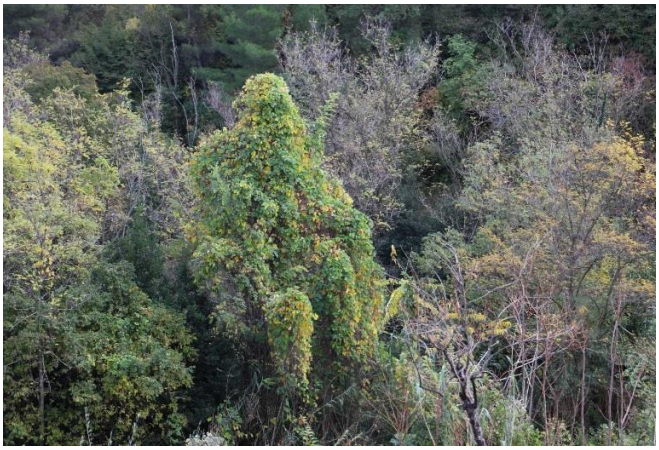

Fotografija 8: Lokacija iz opazovalne točke od blizu, Luka Kastelic, (6.11.2018).

3. Odstranjevanje tujerodne invazivne rastlinske vrste kudzu

To je bil prvi primer odstranjevanja kudzu v Sloveniji, od uvrstitve te vrste na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo.

Pred izvedbo odstranjevanja rastline je JZKPS dne 11.12.2018, po elektronski pošti obvestil vse sodelujoče (MOP, GIS - ARTEMIS, ZGS, ZRSVN).

Dne 5.12.2018, je JZKPS obvestil lastnika zemljišča, Hoteli Bernardin d.d. o najdbi tujerodne invazivne rastlinske vrste kudzu in ga seznanil, da je zaradi potencialnih škodljivih vplivov na naravo na ravni EU uvrščena med vrste, za katere je treba sprejeti takojšnje ukrepe za preprečitev širjenja. Pozitiven odziv lastnika zemljišča je bil takojšen in na kraju pred posegom je bil prisoten njihov vzdrževalec.

Odstranjevanje je potekalo 12.12.2018, v sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije.

Celotna operacija je trajala 6 ur. Pri odstranjevanju so sodelovale 4 osebe. Pred tem je bilo potrebno pripraviti orodje in potrebni material ter organizirati odvoz materiala do mesta zažiga.

3.1 Orodje, oprema in mehanizacija

Orodje:

- Kramp
- Motika
- Velike klešče za obrezovanje rastlin
- Velike vrtnarske škarje
- Vinogradniške škarje
- Žaga lisičji rep

Material:

- Velike odporne vreče
- Rokavice
- Debelejša vrv 10 metrov

Mehanizacija:

- Traktor s prikolico
- Zaboj za zažig

Fotografija 9: Uporabljeno orodje, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 10: Lokacija pred posegom, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 11: Lokacija pred posegom od blizu, (12.12.2018).

3.2 Čiščenje lokacije

Pred pričetkom je bilo potrebno odstraniti vegetacijo, ki je oteževala podrobno analizo korenin, saj je bilo potrebno ugotoviti žarišče korenin iz koreninskih vratov in natančno lokacijo plazečih debel. Počistilo se je približno 60 kvadratnih metrov površine.

Fotografija 12: Čiščenje lokacije, Luka Kastelic, (12.12.2018).

3.3 Odstranjevanje stebel

Na pričetku se je s dolgimi vrtnarskimi škarjami odrezalo viseča stebla v višini približno dveh metrov in pol. Zaradi lažjega transporta so se stebla rezala na manjše dele. Skupaj z živicami se je material skrbno spravil v plastične vreče.

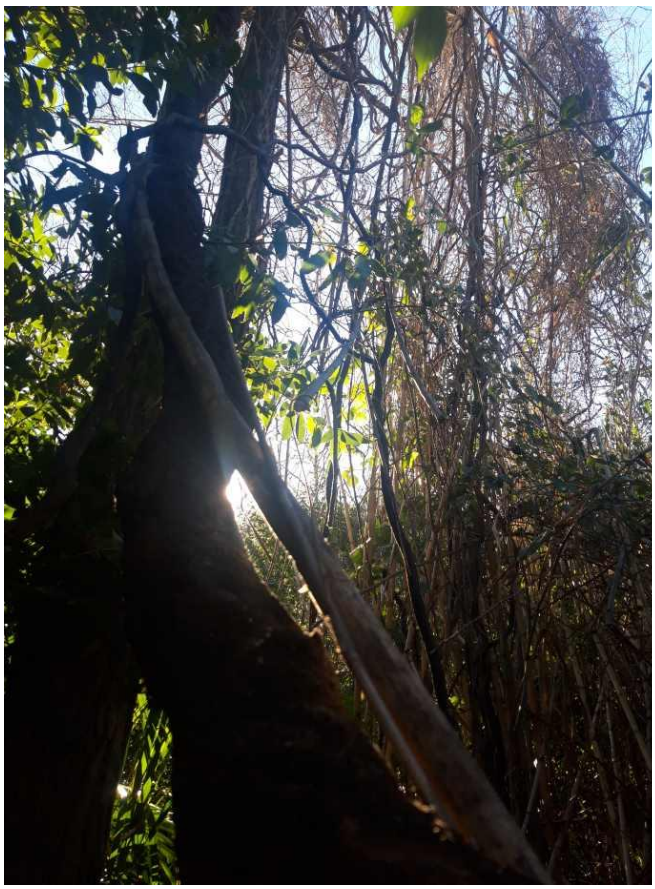

Fotografija 13: Debla, ki se vijejo po vegetaciji, Luka Kastelic, (12.12.2018).

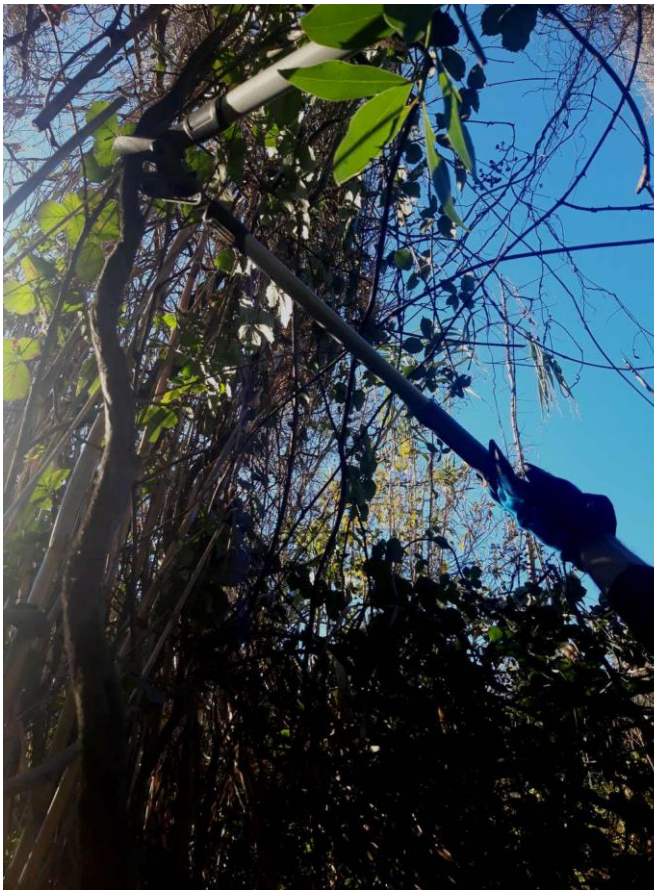

Fotografija 14: Odstranjevanje debel, Luka Kastelic, (12.12.2018).

3.4 Odstranjevanje koreninskega vratu

Odkrili smo dve večji žarišči korenin iz gomoljev in eno manjše, ki najverjetneje poganja iz podzemnega nodija bližnjega večjega žarišča. Z motiko in krampom se je opravil izkop v globino do pol metra in širino enega metra. Poleg visečih debel je bilo potrebno odrezati nekaj podzemnih korenin, da smo lahko odstranili zgornji del koreninskega vratu oziroma matičnega štora. Pri prvem smo odžagali 4 korenine, ki se nadaljujejo v zemljo do gomoljev, pri drugem pa 5. Tretje žarišče je imel samo eno korenino. Janez Kermavnar iz Gozdarskega inštituta Slovenije je odstranjene dele v dolžini približno enega metra odpeljal na Inštitut v analizo za določitev starosti rastline in za nadaljnje spoznavanje lastnosti vrste.

Fotografija 15: Izkopavanje prvega koreninskega vratu, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 16: Izkopavanje drugega koreninskega vratu, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 17: Odrezane korenine prvega koreninskega vratu, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 18: Odrezane korenine drugega koreninskega vratu, Luka Kastelic, (12.12.2018).

Fotografija 19: Koreninski vrat 1, Janez Kermavnar, (12.12.2018).

Fotografija 20: Koreninski vrat 2 z deblom, Luka Kastelic, (12.12.2018).

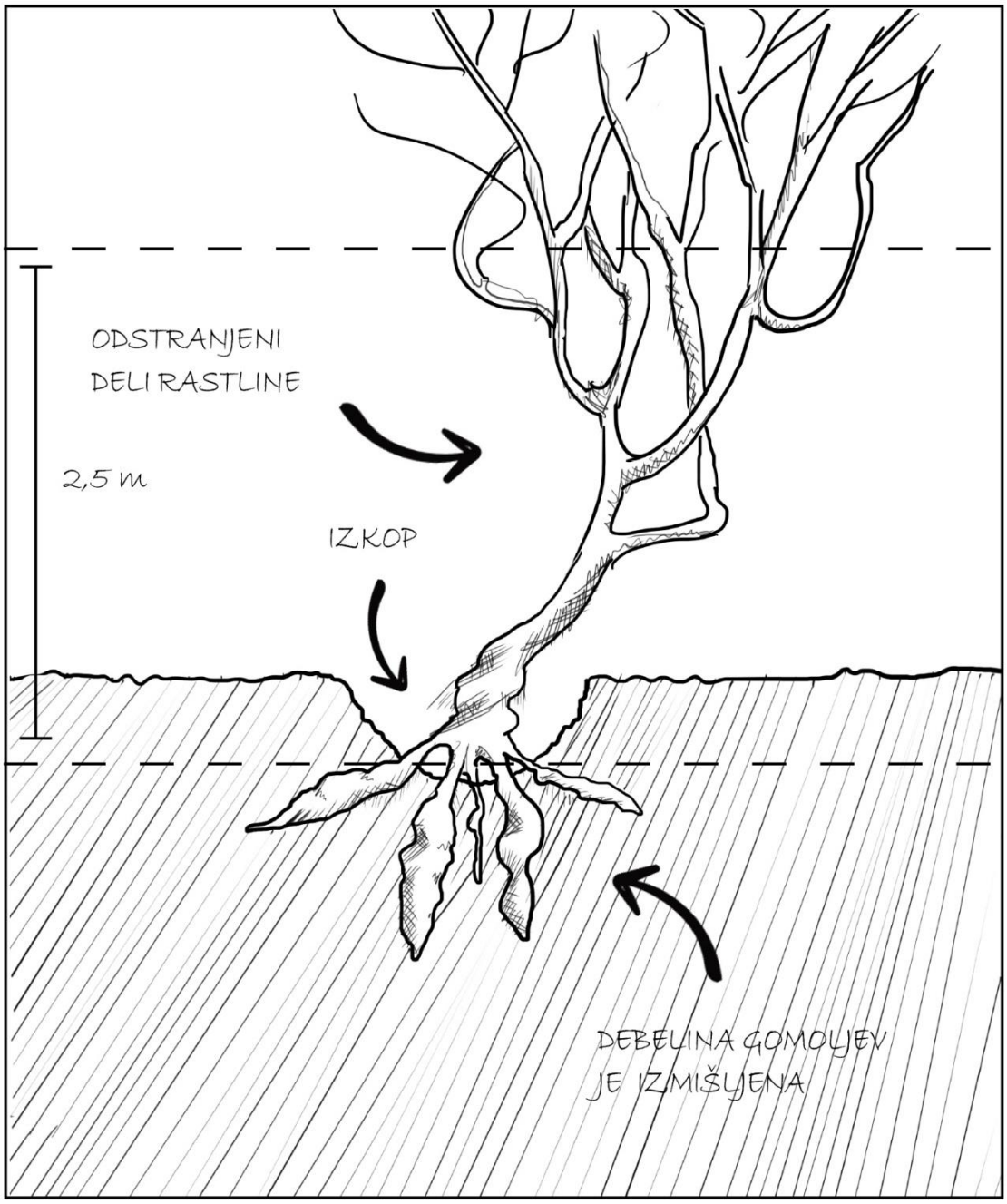

Slika 2: Ilustriran prikaz rastline s posegom, Luka Kastelic, (30.1.2018).

3.5 Odvoz in zažig

Skupno se je nabralo približno kubičen meter odstranjenega rastlinskega materiala. Vse rastlinske dele se je odpeljalo do mesta zažiga. Zažig je potekal v železnemu zabojniku. Rastlinski deli so bili zelo vlažni zato je bilo potrebno dodati nekaj suhega lesa in politi z gorljivim sredstvom.

Fotografija 21: Spravilo rastlinskih delov v plastične vreče, Janez Kermavnar, (12.12.2018).

Fotografija 22: Zažig odstranjenih delov, Luka Kastelic, (12.12.2018).

3.6 Označitev mesta izkopa in zavarovanje lokacije

Izkopavanje večje površine ni bilo možno zaradi posega v rob cestišča, kar bi lahko povzročilo destabilizacijo cestne bankine. Lokacijo izkopa smo označili in luknjo, ki je nastala zaradi izkopa v bližini cestišča ustrezno zavarovali, da preprečimo morebiten zdrs motoriziranih vozil. Na rob bankine smo namestili nekaj rastlinskih delov, ki so ostali po odstranjevanju zarasti.

Fotografija 23: Označitev mest izkopa in zavarovanje nastale vdolbine ob cestišču, Luka Kastelic, (13.12.2018).

Fotografija 24: Zavarovanje roba cestišča z vegetacijo, Luka Kastelic, (13.12.2018).

4. Zaključek

Deli rastlin, ki se vijejo po drevesih se bodo posušili in s časoma odpadli. Odstranili smo dva matična štora in del podzemnih korenin, ki se nadaljujejo v gomolje ter ostajajo v zemlji. V letu 2019 in prihodnjih letih bo potrebno spremljati lokacijo z namenom ugotoviti ali je tovrsten ukrep zadostoval, saj obstaja možnost, da poženejo poganki rastline iz morebitnih lanskih semen ali preostalih gomoljev.

Zaradi preprečevanja morebitne erozije na mestu odstranitve rastline, bo potrebno dodatno namestiti vegetacijo na rob cestišča dokler se ne preraste s podrastjo .